

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יחזקאל קינר

מבקש משה שיף
ע"י ב"כ עו"ד עידן איידן

נגד

משיבה בנק מזרחי טפחות בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד ליאת עיני-נצר

פסק דין

(אישור הסכם פשרה בתובענה ייצוגית)

רקע

1. הבקשה לאשר את התובענה שבכותרת כייצוגית (להלן: "**בקשת האישור**") הוגשה לפי פרט 3 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "**החוק**") ועניינה הוא בשינוי העוגן לחישוב הריבית בהלוואות כדיור בריבית משתנה הניתנות על ידי הבנק המשיב (להלן גם: "**הבנק**") ללקוחותיו על בסיס עוגן אג"ח, באמצעות "מנגנון הגנה לשעת חירום" הקבוע בהסכם ההלוואה.
- נטען כי הבנק מתנהל, הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי, בניגוד לדין ובאופן המהווה הפרה של חובותיו המוגברות כתאגיד בנקאי ושל הוראות נוהל בנקאי תקין, המקים לחברי הקבוצה שורה של עילות תביעה טובות.
2. בין היתר, נטען כי קביעת שני עוגנים לחישוב ריבית בהלוואה כדיור אסורה לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 451; כי לא ניתן גילוי ביחס למנגנון ההגנה בהתאם לחובות הגילוי החלות על הבנק, לרבות החובה לגלות את מנגנון חישוב הריבית החל על ההלוואה כבר במסגרת האישור העקרוני הניתן ללקוחות בטרם החתימה על הסכם ההלוואה, וכי התנאים הקבועים בהסכמי ההלוואה להפעלת מנגנון ההגנה הם תנאים עמומים, אשר הלקוחות אינם יכולים לבדוק אם התקיימו.
3. בפרק ו' לבקשת האישור צוינו **עילות** התובענה, בכללן: הפרת התחייבויות והפרת הסכם ההלוואה; תניה מקפחת בחוזה אחיד; הפרת חובות נאמנות, חובות זהירות וחובות הגילוי הרחבות המוטלות על הבנק כלפי לקוחותיו; הטעיה לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות (שירות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "**חוק הבנקאות**") ; ניצול מצוקת הלקוחות והשפעה בלתי
2 הוגנת, עילה לפי סעיף 4 לחוק הבנקאות ; הפרת חובות תום הלב לפי סעיפים 12 ו-39 לחוק
3 החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 ; הפרת חובה חקוקה ; עשיית עושר ולא במשפט.
4
- 5 4. **הקבוצה** בבקשת האישור הוגדרה כך: "לקוחות הבנק, בשבע השנים שקדמו להגשת
6 התובענה ועד למתן פסק דין חלוט בה, שנטלו ו/או ייטלו מהבנק הלוואה לדיור בריבית
7 משתנה (כולה או חלקה), ושהסכם ההלוואה נקבע 'מנגנון הגנה לשעת חירום'".
8
- 9 5. **הסעדים** שהתבקשו הם: מתן צו הצהרתי לפיו "מנגנון ההגנה לשעת חירום" וכל הסעיפים
10 הקשורים אליו בהסכם ההלוואה של הבנק – בטלים מעיקרם ; מתן צו עשה לבנק לעדכן
11 במערכתיו את כל הסכמי ההלוואה של לקוחותיו שבהם נעשה שימוש במנגנון ההגנה לשעת
12 חירום לצורך חישוב שיעור הריבית באופן שבו שיעור הריבית יעודכן בהתאם למנגנון המקורי
13 שנקבע בהסכם ההלוואה עם הלקוחות ; פיצוי כספי של הלקוחות שחויבו בריבית בהתאם
14 למנגנון ההגנה לשעת חירום, בהפרש בין הריבית שנגבתה מהם לפי מנגנון ההגנה לשעת
15 חירום לבין הריבית שהייתה צריכה להיגבות מהם בהתאם למנגנון המקורי בהסכם לקביעת
16 שיעור הריבית ; פיצוי בגין נזק לא ממוני בשיעור של 0.1% מגובה ההלוואה שניטלה במסלול
17 של ריבית משתנה בה נקבע מנגנון ההגנה לשעת חירום.
18
- 19 לחלופין, התבקש כי ככל שייקבע כי מנגנון ההגנה לשעת חירום הוא תקף – כי אז בית
20 המשפט יורה לבנק לציין במפורש את קיומו במקומות שונים.
21
- 22 6. הבנק הגיש תשובה לבקשת האישור, אשר במסגרתה כפר בטענות שהועלו בבקשת האישור
23 וטען, בין היתר, כי: מנגנון ההגנה אינו עוגן נוסף, אלא מנגנון שנועד להגן על הבנק מפני עלייה
24 קיצונית בעלויות הגיוס שלו ביחס לריבית ההלוואה ; כי מעצם מהותו וטיבו האישור
25 העקרוני לא נועד להחליף את הסכם ההלוואה, וכי הבנק אינו נדרש לפרט באישור העקרוני
26 את מנגנוני ההגנה או את האירועים בהם יחולו, ואלה מקומם בהסכם ההלוואה ; כי בטרם
27 שילוב מנגנון ההגנה בהסכמי ההלוואה, פנה הבנק לפיקוח על בנקים וקיבל את אישורו הן
28 לעצם השימוש במנגנון ההגנה לצד עוגן אג"ח והן לאופן גילוי במסגרת הסכמי ההלוואה ;
29 וכי הפעלת מנגנון ההגנה, לאחר שהתקיימו התנאים להפעלתו, נעשתה בתיאום עם הפיקוח
30 על הבנקים.
31
- 32 7. בתגובה לתשובת הבנק לבקשת האישור טען המבקש, בין היתר, כי: גם אם נצא מנקודת
33 הנחה שלבנק מותר היה לקבוע מנגנון הגנה לשעת חירום, היה עליו לגלות זאת במסגרת
34 האישור העקרוני ; כי התנאים שנקבעו בהסכם ההלוואה לצורך הפעלת מנגנון ההגנה לשעת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 חירום הם תנאים מקפחים המעניקים לבנק יתרון בלתי הוגן ובלתי סביר; כי הסכם
- 2 ההלוואה אינו כולל הגדרה למונח "עלויות הגיוס הצמודות למדד של הבנקים בישראל", כך
- 3 שאין ללקוח כל יכולת להבין האם הבשילו התנאים להפעלת המנגנון, אם לאו. עוד נטען, על
- 4 יסוד חוות דעת משלימה, כי הטיעון הכלכלי שנועד להצדיק את מנגנון שעת החירום איננו
- 5 מסייע לבנק.
- 6
- 7 8. לאחר שהוגשו תשובות המשיבה לבקשת האישור ותגובת המבקש לתשובה, וכן התקיים קדם
- 8 משפט אחד, ניהלו הצדדים הליך גישור, בפני השופט (בדימוס) יצחק ענבר (להלן: "המגשר"),
- 9 אשר בעקבותיו ביום 19.1.22 הגישו בקשה לאישור הסכם פשרה ביניהם.
- 10
- 11 9. לקראת דיון בבקשה לאישור הסכם פשרה הגישו הצדדים את התייחסותם לנושאים שהועלו
- 12 על ידי בית המשפט. לאחר הדיון הגיש המשיב תצהיר במעטפה סגורה לעיני בית המשפט
- 13 בלבד, הכולל נתונים והבהרות שהתבקשו על ידי בית המשפט, והצדדים הגישו הסכם פשרה
- 14 מתוקן, שכלל את תיקון הגדרת הקבוצה, אותו ביקשו לאשר.
- 15
- 16 10. ביום 17.4.22 ניתנה החלטה המורה על פרסום הסכם הפשרה להתייחסויות.
- 17
- 18 11. לא הוגשו בקשות פרישה מהסכם הפרישה, אך הוגשה התנגדות להסכם מטעם היועצת
- 19 המשפטית לממשלה (להלן: "היועמ"שית"), ולאחריה הוגשה תגובת הצדדים להתנגדות,
- 20 אליה צורף הסכם פשרה מתוקן, שבו בוצעו תיקונים שונים בעקבות התנגדות היועמ"שית.
- 21 ביום 1.2.23 התקיים דיון בהתנגדות, שבו הוברר כי התיקונים שבוצעו ענו על עיקר טעמי
- 22 ההתנגדות, והנושאים שנותרו מההתנגדות הם נושאים שניתן להגדירם כשוליים יותר (על
- 23 כך בהמשך). בעקבות הערת בית המשפט שנשמעה בדיון הנ"ל, הגישו הצדדים ביום 8.2.23
- 24 הסכם פשרה מתוקן (בשנית) (להלן: "הסכם הפשרה").
- 25
- 26 12. בעת כתיבת ההחלטה ביקשתי מהצדדים להשיב על 3 שאלות שהתעוררו אצלי תוך כדי
- 27 כתיבת ההחלטה (להלן: "שאלות בית המשפט"). תשובות הצדדים ניתנו ביום 6.3.23, והן
- 28 ישולבו בהחלטה זו.
- 29

עיקרי הסכם הפשרה

- 30
- 31
- 32 13. הצדדים הדגישו כי אין בהתקשרותם בהסכם זה, משום הודאה מצד מי מהם, בטענה ו/או
- 33 בדרישה ו/או בתביעה ו/או בזכות כלשהי של משנהו, בין אם הועלו בכתבי בי-דין, ובין אם
- 34 לאו, לרבות בכל הקשור בעצם קיומה של עילת תביעה אישית למבקש בתובענה נגד הבנק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

ו/או למי מיחידי הקבוצה, ו/או בעצם קיומה של קבוצה הומוגנית בעלת שאלות עובדתיות או משפטיות משותפות, וכי כל הסכמותיהם בהסכם פשרה זה ובנספחיו, הן אך ורק לצרכי פשרה.

14. הגדרת הקבוצה עליה יחול הסכם הפשרה – "כל לקוחות הבנק אשר קיבלו מהבנק – בתקופה החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור ועד למועד שבו בוצע עדכון ההסכמים (כהגדרת מונח זה להלן) – הלוואה לדיור בריבית משתנה על בסיס עוגן אג"ח, והסכם ההלוואה עליו חתמו כולל "מנגנון הגנה" (כהגדרת מונח זה להלן), והבנק הפעיל מנגנון זה קודם למועד ביצוע הסכם הפשרה".

* בהסכמת הצדדים (ר' החלטה מיום 1.3.23 והודעת הצדדים מיום 6.3.23) תוקנה ההגדרה הנ"ל באופן שבשורה האחרונה בה תבוא המילה "אישור" במקום המילה "ביצוע". ההסבר לתיקון ניתן בהחלטה מיום 1.3.23.

"עוגן אג"ח" הוגדר כך: "תשואות אג"ח, כמוגדר בהסכם ההלוואה, בצירוף רכיב התוספת הקבועה כפי שנקבע בהסכם ההלוואה".

"מנגנון הגנה" הוגדר כך: "מנגנון הקבוע בהסכמי ההלוואה הקודמים..., הקובע כי בהתקיים "אירוע קיצון" (כהגדרת מונח זה בהסכמי ההלוואה הקודמים) ישתנה מנגנון חישוב הריבית בהלוואות על בסיס עוגן אג"ח" (להלן: "מנגנון ההגנה").

"הסכמי הלוואה קודמים" הוגדרו כך: "הסכמי הלוואה על בסיס עוגן אג"ח, במתכונתם טרם עדכון נוסחם" (כמפורט בס' 15 להלן).

"מועד ביצוע ההסכם" הוגדר כך: "4 (ארבעה) חודשים ממועד אישור הסכם הפשרה על ידי בית המשפט, או מועד מוקדם יותר לאחר אישור הסכם הפשרה עליו יודיע הבנק לבית המשפט ולב"כ המבקש" (להלן: "מועד ביצוע ההסכם").

הנתון אודות מספר חברי הקבוצה הועבר לבית המשפט במעטפה חסויה לעיונו בלבד, ונתמך בתצהיר של דרור פלדמן, מנהל זרוע המשכנתאות בבנק (להלן: "פלדמן").

בהקשר לחסיון מבוקש זה ביקשתי לדעת מהו הטעם לחסיון הן לגבי הסכומים והן לגבי מספר חברי הקבוצה שפורטו בתצהיר. קיבלתי מענה לגבי חסיון הסכומים (אותו איני מקבל, ר' בהמשך), ולא ניתנה תשובה לגבי חסיון מספר חברי הקבוצה. איני רואה מניעה לנקוב בו. מדובר ב-100,779 הלוואות בהן הופעל מנגנון ההגנה. בפועל, סביר כי מספר חברי הקבוצה נמוך יותר, שכן יש לקוחות שהועמדה להם יותר מהלוואה אחת. כמו כן, הסכם הלוואה יכול להסדיר מספר הלוואות שהועמדו לאותו לקוח.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

15. עדכון ההסכמים - הבנק מצהיר ומאשר, כי נוכח כניסתה לתוקף של "רפורמת הסלים האחידים" ("סלים אחידים", כהגדרתם בסעיף 41(2) להוראת ניהול בנקאי תקן 451 נהלים למתן הלוואות לדיור - להלן: "הוראה 451"), ובמסגרת היערכותו לרפורמה זו, הוכנסו שינויים במסלול הריבית המשתנה על בסיס תשואות אג"ח, ועודכנו נוסחי הסכמי הלוואה, כך שבין היתר בוטל סעיף מנגנון ההגנה (לעיל ולהלן: "עדכון ההסכמים").
במענה לשאלות בית המשפט השיבו הצדדים כי הסכמי הלוואה עודכנו במהלך לילי בין 13.9.22 ל-14.9.22, כך שביום 14.9.22 החל השימו בהסכמים המעודכנים.

השבה בגין העבר

הסכמות הצדדים בקשר לפיצוי חברי הקבוצה שהבנק הפעיל את מנגנון ההגנה בהלוואתם

16. סכום ההשבה - הבנק ישיב לחברי הקבוצה, את ההפרש בין סכום החיוב החודשי שבו חויב כל אחד מלקוחות הקבוצה בפועל, לפי מנגנון ההגנה, לבין סכום החיוב החודשי אותו היה משלם אותו לקוח לפי שיעור הריבית המוזל (שיעור הריבית המוזל יחושב לפי הנוסחה שבנספח א' שצורף להסכם הפשרה) (להלן: "סכום ההשבה"). למניעת ספק מובהר כי הסכום שיושב לכל לקוח הזכאי להשבה יחושב באופן הבא: הפער בין סכום החיוב החודשי שבו כל אחד מלקוחות הקבוצה חויב בפועל לפי מנגנון ההגנה לבין סכום החיוב החודשי אותו היה משלם אותו לקוח לפי שיעור הריבית המוזל, יחושב עבור כל חודש מתחילת תקופת הריבית ועד מועד ביצוע ההסכם, והפער על פני תקופה זו יסוכם ויושב ללקוח. החישובים יבוצעו תוך שימוש בכללי העיגול המקובלים (עיגול לשתי ספרות אחרי הנקודה העשרונית).
יצוין כי ניתן לפשט את הנוסחה לחישוב שיעור הריבית המוזל כך: יופחתו מהריבית שנקבעה בפועל לפי מנגנון ההגנה 22.5% מההפרש בין אותה ריבית לריבית לפי עוגן האג"ח (אם לא היה מופעל מנגנון ההגנה).

הנתון אודות סכום ההשבה המוערך הועבר לבית המשפט במעטפה חסויה לעיונו בלבד, ונתמך בתצהיר של פלדמן.

לשאלת בית המשפט בדבר הטעם לחסיון הסכום המוערך של ההשבה, כמו גם לגבי הסכום המוערך של ההטבה העתידית, השיבו הצדדים כי מדובר בסכומים מוערכים בלבד, אשר חושבו בהתאם לנתונים שהיו ידועים בחודש פברואר 2022, ובהתבסס על הנחות מפשטות שונות. מאחר שהסכומים אינם מדויקים, ובשלב זה גם הסכומים הסופיים אינם ידועים, סברו הצדדים כי נכון יהיה להותיר את הסכומים המוערכים לעיני בית המשפט בלבד. הצדדים הוסיפו כי פרסום סכום ההשבה/ההטבה הכולל לו זכאים חברי הקבוצה רלוונטי בעיקר מקום בו הסכם הפשרה קובע גבול עליון לסכום זה, ובענייננו לא נקבע כזה, שכן כל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

1 אחד מחברי הקבוצה יקבל את מלוא סכום ההשבה/ההטבה המגיע לו בהתאם לחישובים
2 הסופיים שיבוצעו, ללא תלות בסכום הכולל שיחושב.
3 אינני מקבל את הנמקת הצדדים לחסיון. מדובר בהסכם פשרה בתביעה ייצוגית, שמעצם
4 מהות התביעה אמור להיות מפורסם במלואו, לרבות נתונים רלוונטיים וללא נתונים חסויים.
5 חסיון שכזה יחול רק במקרים נדירים ויוצאי דופן של סודות מסחריים מובהקים, למשל, אך
6 ככלל יש לפרסם את כל הנתונים לידיעת חברי הקבוצה והציבור הנרחב, במיוחד כאשר
7 מדובר בנתונים בסיסיים ומהותיים כמו **מספר חברי הקבוצה וסכומי ההשבה וההטבה**
8 **המוערכים שיוענקו להם**, נתונים המתפרסמים כדבר שבשגרה. העובדה כי בשלב זה מדובר
9 בסכומים מוערכים ולא בסכומים סופיים, אינה אמורה להשפיע על פרסום כאמור, כאשר
10 מצוין כי בשלב זה מדובר בהערכה בלבד. בנוסף, סכום ההשבה המוערך מהווה גם נתון אותו
11 יש לשקול בעת פסיקת גמול ושכר טרחה.
12

13 לאור האמור לעיל, אציין כי סכום ההשבה מוערך בשלב זה על ידי הבנק בסך של 26.2 מיליון
14 ₪.

15
16 17. למניעת ספק הובהר, כי סכום ההשבה כהגדרתו, כולל גם את הסכומים שיועברו על ידי הבנק
17 כתרומה לקרן לניהול ולחלוקת כספים שנפסקו כסעד לפי סעיף 27א לחוק (להלן: "הקרן")
18 במקרים האמורים להלן, וכן את סכומי הזקיפה במקרים אמורים אלה (ר' סעיף 20 להלן).
19 עוד מובהר כי מלבד תשלום סכום ההשבה, הבנק לא יידרש להשיב לחברי הקבוצה סכום
20 נוסף כלשהו הנובע מהפעלת מנגנון ההגנה.
21

אופן תשלום סכום ההשבה

התשלום ללקוחות שיש להם הלוואה פעילה

22
23
24 18. "הלוואה פעילה" מוגדרת כך: "הלוואה על בסיס עוגן אג"ח שהתשלומים בגינה טרם
25 הסתיימו במועד ביצוע ההסכם; ואם הסתיימו, הלוואה לדיור אחרת, שהתשלומים בגינה
26 טרם הסתיימו, המוסדרת באותו הסכם שבו מוסדרת הלוואה על בסיס עוגן אג"ח".
27 "הלוואה על בסיס עוגן אג"ח" מוגדרת כך: "הלוואה לדיור שנקבע בה מנגנון עדכון ריבית
28 מקורי שהוא מנגנון עוגן אג"ח".
29 "מנגנון עוגן אג"ח" הוגדר כך: "מנגנון עדכון ריבית, בהלוואה בריבית משתנה, אשר
30 בהתאם לו הריבית בהלוואה נקבעת ומתעדכנת בכל מועד עדכון ריבית על בסיס עוגן אג"ח,
31 בצירוף מרווח קבוע כמוגדר בהסכם כל הלוואה".
32
33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

19. בכפוף לאמור להלן, הבנק ישלם לכל אחד מחברי הקבוצה שיש להם הלוואה פעילה את סכום ההשבה, וזאת באופן ובמועדים המפורטים להלן:

א. **לקוחות המשלמים את הלוואה באמצעות הוראת קבע –**

(1) **אם סכום ההשבה קטן מ-2 ₪** - התשלום יעשה על-ידי **קיצוץ סכום ההשבה מסכום התשלום החודשי אותו נדרש הלקוח לשלם** בגין הלוואה הפעילה עד למועד החיוב הראשון שלאחר מועד ביצוע ההסכם.

(2) **אם סכום ההשבה גדול מ-2 ₪** - התשלום יעשה באמצעות **זיכוי חשבון הבנק של הלקוח**. חשבון הבנק לזיכוי יהיה חשבון המקושר להוראת הקבע שבה משולמים החזרי הלוואה הפעילה לבנק. זיכוי החשבון יעשה עד למועד ביצוע ההסכם (ועד בכלל).

ב. **לקוחות המשלמים את הלוואה באמצעות שובר חודשי שמנפיק הבנק –** התשלום יעשה על-ידי זיכוי חשבון הבנק של הלקוח בהתאם למפורט בסעיפים 12-14 להסכם הפרשה (וסעיפים 22-24, 25(ב), 28-31 להלן).

20. **זקיפת סכום ההשבה לפירעון חובות קיימים** - בכל מקרה שבו אמור להתבצע תשלום ללקוח אשר קיים לו חוב פיגורים בתיק הלוואה הפעילה שהופעל בה מנגנון ההגנה, או חוב אחר הקשור לתיק האמור (להלן: "**החוב**"), הבנק יהיה רשאי לזקוף את סכום ההשבה תחילה לפירעון סכום זה מתוך יתרת החוב (להלן: "**סכום הזקיפה**"), ורק הסכום שיוותר לאחר פירעון מלא של החוב (אם ייוותר סכום כלשהו) יוחזר ללקוח, כמפורט לעיל. למניעת ספק מובהר, כי סכום הזקיפה כאמור בסעיף זה, ייחשב חלק מסכום ההשבה כהגדרתו לעיל.

אופן יידוע חברי הקבוצה שיש להם הלוואה פעילה על סכום ההשבה

חברי הקבוצה שיש להם הלוואה פעילה המשולמת בהוראת קבע

21. הבנק ישלח לכל חברי הקבוצה שיש להם הלוואה פעילה ואשר משלמים את הלוואתם בהוראת קבע, הודעה בנוסח שיוסכם בין הצדדים, על סכום ההשבה, ועל אופן ומועד ביצועו, בצירוף הערה ביחס לזכות הבנק לזקוף את סכום ההשבה לפירעון חובות קיימים, כאמור לעיל, וכן **פירוט הסכום שיושב בפועל לאחר הזקיפה** (אם ישנו סכום כזה) ו**פירוט שיעור הריבית המוזל שייגבה למשך יתרת תקופת הריבית** (התקופה שממועד ביצוע ההסכם ועד לסיום תקופת הריבית בכל הלוואה שבה הופעל מנגנון ההגנה, להלן: "**יתרת תקופת הריבית**"), אם עדיין לא הסתיימה. ההודעה בהתאם לסעיף זה תישלח לכתובות הלקוחות כפי שהן רשומות בבנק בתיק הלוואה הפעילה שהופעל בה מנגנון ההגנה, והובהר, כי לא מוטלת על הבנק חובה לערוך בירור או אימות לגבי כתובתם המעודכנת. ההודעה האמורה תישלח בסמוך לאחר ביצוע ההשבה או הזקיפה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

1

2

חברי הקבוצה שיש להם הלוואה פעילה המשולמת באמצעות שוברים

3

22. הבנק ישלח הודעה אישית לכל אחד מחברי הקבוצה שיש להם הלוואה פעילה ואשר משלמים

4

את הלוואתם באמצעות שוברים, הודעה בנוסח שיוסכם בין הצדדים. בהודעה זו יידע הבנק

5

את הלקוחות על זכאותם להחזר כספי על פי הסכם הפרשה, ושבה יידרשו לפנות לבנק,

6

באמצעות דוא"ל, פקס או טלפון בתוך 30 ימים ממועד ההודעה ולהודיע על פרטי החשבון

7

לצורך קבלת סכום ההשבה, ובצירוף הערה ביחס לזכות הבנק לזקיפת סכום ההשבה לפירעון

8

חובות קיימים.

9

המועד האחרון למסירת פרטי החשבון בהתאם לסעיף זה ייקרא להלן: **"המועד האחרון"**.

10

ההודעה בהתאם לסעיף זה תישלח באמצעות מסרון (אם מעודכן מספר טלפון נייד במערכות

11

הבנק) וכן בדואר בהתאם לפרטי ההתקשרות של הלקוחות כפי שהם רשומים בבנק ביחס

12

לתיק ההלוואה הפעילה שהופעל בה מנגנון ההגנה, והובהר, כי לא מוטלת על הבנק חובה

13

לערוך בירור או אימות לגבי כתובתם או מספר הטלפון העדכני של הלקוחות. ההודעה

14

האמורה תישלח לא יאוחר ממועד ביצוע ההסכם.

15

16

תשלום לחברי קבוצה שיש להם הלוואה פעילה המשולמת באמצעות שוברים

17

23. הבנק ישלם ללקוחות שיש להם הלוואה פעילה ואשר משלמים את הלוואתם באמצעות

18

שוברים, אשר מסרו לבנק את פרטי החשבון לזיכוי עד המועד האחרון, את סכום ההשבה

19

וזאת בתוך 45 יום מהמועד האחרון בתנאי ובכפוף לכך שמולאו כל הפרטים הדרושים

20

שפורטו בהודעה.

21

22

24. העברת סכום השבה של לקוחות שלא מסרו את פרטי חשבון הבנק שלהם לזיכוי עד למועד

23

האחרון לקרן - סכום ההשבה ללקוחות אשר לא מסרו לבנק את פרטי חשבון הבנק שלהם

24

לזיכוי עד למועד האחרון ו/או שפרטי החשבון שנמסרו אינם מאפשרים את ביצוע ההעברה

25

ללקוח (מכל סיבה), יועבר כתרומה לקרן בתוך 45 יום מהמועד האחרון. למניעת ספק הובהר,

26

כי הסכום שיועבר כתרומה לקרן כאמור, יחשב כחלק מסכום ההשבה.

27

28

ביצוע ההשבה ללקוחות שאין להם הלוואה פעילה

29

25. הבנק ישלם לכל אחד מחברי הקבוצה שאין להם הלוואה פעילה את סכום ההשבה, וזאת

30

במועדים ובאופן המפורטים להלן:

31

א. לקוחות אשר שילמו את תשלומי ההלוואה באמצעות הוראת קבע - באמצעות העברת

32

סכום ההשבה, עד למועד ביצוע ההסכם, לחשבון הבנק של כל אחד מחברי הקבוצה

33

אשר באמצעותו בוצע התשלום האחרון של ההלוואה (להלן: **"החשבון הזכאי"**).

34

מובהר כי ביצוע ההעברה לחשבון הזכאי יחשב כביצוע ההשבה לחבר הקבוצה אשר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

שילם את ההלוואה מאותו חשבון, ולא תוטל על הבנק כל חובה לערוך אימות לגבי זהות הבעלים של החשבון הזכאי.

ב. לקוחות אשר שילמו את ההלוואה באמצעות שוברים - בהתאם למפורט בס' 28-30 ו-33 להלן.

26. זקיפת סכום ההשבה לפירעון חובות קיימים - בכל מקרה שבו אמור להתבצע תשלום ללקוח הזכאי להשבה שהוא בעל חוב בפיגור בתיק ההלוואה אשר בה הופעל מנגנון ההגנה, או חוב אחר הקשור אליו, הבנק יהיה רשאי לזקוף את סכום ההשבה תחילה לפירעון סכום זהה מתוך יתרת החוב, ורק הסכום שנותר לאחר פירעון מלא של החוב (אם נותר סכום כלשהו) ישולם ללקוח. למען הסר ספק הובהר, כי סכום הזקיפה כאמור בסעיף זה, ייחשב חלק מסכום ההשבה כהגדרתו לעיל.

אופן יידוע חברי הקבוצה שאין להם הלוואה פעילה על סכום ההשבה

חברי הקבוצה ששילמו את ההלוואה בהוראת קבע

27. הבנק ישלח הודעה אישית בכתב לכל חברי הקבוצה שאין להם הלוואה פעילה ואשר שילמו את הלוואתם באמצעות הוראת קבע, 30 יום לאחר מועד ביצוע ההסכם, בנוסח שיוסכם בין הצדדים, על סכום ההשבה, ועל אופן ומועד ביצועו, בצירוף הערה ביחס לזכות הבנק לזקיפת סכום ההשבה לפירעון חובות קיימים, כאמור, וכן פירוט הסכום שיושב בפועל לאחר הזקיפה (אם ישנו סכום כזה). ההודעה בהתאם לסעיף זה תישלח לכתובות הלקוחות כפי שהן רשומות בבנק ביחס לתיק ההלוואה הרלוונטי והובהר, כי לא מוטלת על הבנק חובה לערוך בירור או אימות לגבי כתובתם המעודכנת. ההודעה האמורה תישלח בסמוך לאחר ביצוע ההשבה או הזקיפה.

חברי הקבוצה הזכאים בעלי חשבון לא ידוע

28. בכל מקרה שבו לא יהיה אפשרי להעביר את סכום ההשבה ללקוח הזכאי להשבה שאין לו הלוואה פעילה עקב סגירתו של החשבון הזכאי או עקב כך שהלקוח הנ"ל שילם את הלוואתו באמצעות שוברים או עקב סיבה אחרת (לעיל ולהלן: "זכאי בעל חשבון לא ידוע"), יפעל הבנק כמפורט להלן:

לקוחות זכאים בעלי חשבון לא ידוע, אשר זכאים לסכום השבה העולה על 50 ₪ ואשר הכתובת הרשומה בבנק ביחס לתיק ההלוואה הרלוונטי היא בארץ

29. לקוחות זכאים בעלי חשבון לא ידוע, אשר זכאים לסכום השבה העולה על 50 ₪ ואשר הכתובת הרשומה בבנק ביחס לתיק ההלוואה הרלוונטי היא בארץ - הבנק ישלח הודעה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 אישית בכתב לכל אחד מהלקוחות האמורים, בנוסח שיוסכם בין הצדדים, שבה יידע אותם
2 על זכאותם לקבל החזר כספי על פי הסכם הפשרה, בצירוף הערה ביחס לזכות הבנק לזקיפת
3 סכום ההשבה לטובת חובות קיימים, ושבה יידרשו לפנות לבנק בתוך 30 ימים ממועד
4 ההודעה, באמצעות דוא"ל או פקס או בטלפון, ולהודיע על פרטי החשבון לצורך קבלת סכום
5 ההשבה.
6 המועד האחרון למסירת פרטי החשבון יקרא להלן: "**המועד האחרון**".
7
8 30. ההודעה בהתאם לסעיף זה תישלח במסרון (ככל ומעודכן מספר טלפון נייד במערכות הבנק)
9 וכן בדואר בהתאם לפרטי ההתקשרות של הלקוחות כפי שהם רשומים בבנק ביחס לתיק
10 ההלוואה הרלוונטי, והובהר, כי לא מוטלת על הבנק חובה לערוך בירור או אימות כתובתם
11 או מספר הטלפון העדכני של הלקוחות. ההודעה האמורה תישלח לא יאחר ממועד ביצוע
12 ההסכם.
13
14 31. הבנק ישלם לזכאים בעלי חשבונות לא ידועים, אשר פנו לבנק כנדרש בהודעה שנשלחה מהם,
15 עד למועד האחרון, את סכום ההשבה, וזאת בתוך 45 יום מהמועד האחרון, בתנאי ובכפוף
16 לכך שמולאו כל הפרטים הדרושים שפורטו בהודעה.
17
18 32. העברת סכומים שלא מומשו לקרן - לגבי לקוחות שמסיבה כלשהי לא יתאפשר לבצע להם
19 את התשלום (כגון אם הלקוח לא מילא את כל הפרטים הדרושים), ולגבי הלקוחות שלא יפנו
20 לבנק עד למועד האחרון, הבנק יעביר את סכום ההשבה כתרומה לקרן לתובענות ייצוגיות
21 בהתאם להוראות סעיפים 20 ו-27 לחוק. למניעת ספק מובהר, כי הסכום שיועבר כתרומה
22 לקרן כאמור, ייחשב כחלק מסכום ההשבה.
23
24 33. למניעת ספק הובהר, כי העברת סכום ההשבה לפי הפרטים שהודיע הלקוח לבנק, ובכלל זה
25 לחשבון לתשלום שנמסר על ידי הלקוח לבנק, או לקרן במקרים האמורים, תיחשב למילוי
26 של הבנק אחר חובתו לביצוע התשלום של סכום ההשבה, ולא תחול עליו חובה נוספת כלשהי
27 ביחס להעברת סכום ההשבה ליעדו ולא תקום למי מהלקוחות כל טענה בנושא.
28
29 לקוחות זכאים בעלי חשבון לא ידוע אשר זכאים לסכום השבה הנמוך מ- 50 ₪ או אשר
30 הכתובת הרשומה בבנק ביחס לתיק ההלוואה הרלוונטי אינה בארץ
31
32 34. לקוחות זכאים בעלי חשבון לא ידוע אשר זכאים לסכום השבה הנמוך מ- 50 ₪ או אשר
33 הכתובת הרשומה בבנק ביחס לתיק ההלוואה הרלוונטי אינה בארץ - לקוחות אלה לא יקבלו
34 את סכום ההשבה. חלף זאת, סכום ההשבה שהיה אמור להיות מועבר לחברי הקבוצה הללו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

1 יועבר על ידי הבנק כתרומה לקרן. למניעת ספק הובהר, כי סכום התרומה לקרן ייחשב כחלק
2 מסכום ההשבה.

3
4 **דיווח על ביצוע ההשבה** - בתוך 60 ימים לאחר "המועד האחרון" (להלן: "**מועד הגשת**
5 **התצהירים**"), יגיש הבנק לבית המשפט, עם עותק לבא כוח המבקש, תצהיר של גורם ניהולי
6 בכיר בבנק, שבו יאשר המצהיר מידיעה אישית כי הבנק קיים את כל חיוביו לפי סעיפים 19
7 ו-25 לעיל, תוך שיפורט בתצהיר גם: ביחס לסעיף 19 - **סכום ההשבה** הכולל: בחלוקה לסכום
8 ההשבה שהושב ללקוחות המשלמים באמצעות הוראת קבע, סכום ההשבה ללקוחות
9 המשלמים באמצעות שובר חודשי, וסכום ההשבה שהועבר כתרומה לקרן לתביעות ייצוגיות;
10 ביחס לסעיף 25 - **סכום ההשבה** הכולל: בחלוקה לסכום ההשבה שהושב ללקוחות אשר
11 שילמו באמצעות הוראת קבע וניתן היה להעביר להם את סכום ההשבה לחשבון הזכאי,
12 סכום ההשבה שהושב ללקוחות זכאים בעלי חשבון לא ידוע, וסכום ההשבה שהועבר
13 כתרומה לקרן לתביעות ייצוגיות.

עדכון הריבית בהלוואות על בסיס עוגן אג"ח

14
15
16 36. לגבי חברי הקבוצה, שיש להם הלוואה פעילה, ואשר טרם הסתיימה תקופת הריבית בה
17 הופעל מנגנון ההגנה (להלן: "**לקוחות הזכאים להטבה**") - בתקופה שממועד ביצוע ההסכם
18 ועד לסיום תקופת הריבית בכל הלוואה שבה הופעל מנגנון ההגנה (להלן: "**יתרת תקופת**
19 **הריבית**"), תינתן לאותם לקוחות, **הנחה בריבית המשתלמת** בגין ההלוואה על בסיס עוגן
20 אג"ח, בשיעור של 22.5% מההפרש שבין שיעור הריבית לפי מנגנון עוגן אג"ח לבין שיעור
21 הריבית לפי מנגנון ההגנה (להלן: "**הנחת ההסכם**").

22
23 סכום ההטבה המוערך מסתכם בכ-18.5 מיליון ₪.

24
25 37. שיעור הריבית המוזל יחושב כמפורט בנספח א' להסכם הפשרה. תוצאת הנוסחה בנספח א'
26 תעוגל על פי כללי העיגול המקובלים.

27
28 38. ההפרש בין סכום החיוב החודשי שיגבה מכל לקוח הזכאי להטבה לאחר מתן הנחת ההסכם,
29 לבין סכום החיוב החודשי שהיה נגבה מאותו לקוח אלמלא מתן הנחת ההסכם האמורה,
30 יקרא להלן – "**סכום ההטבה ליתרת תקופת הריבית**".

31
32 39. **דיווח הבנק על ביצוע הנחת ההסכם ביתרת תקופת הריבית** - במועד הגשת התצהירים, יגיש
33 הבנק לבית המשפט, עם עותק לבא כוח המבקש, תצהיר של גורם ניהולי בכיר בבנק, שבו
34 יאשר כי שיעור הריבית בהלוואות הלקוחות הזכאים להטבה עודכן לשיעור הריבית המוזל,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

וזאת ביחס ליתרת תקופת הריבית. כן יפורט בתצהיר האמור סכום ההטבה הכולל החזוי ליתרת תקופת הריבית שיינתן ללקוחות הזכאים להטבה, כאשר חישוב הסכום הנ"ל יעשה בהסתמך על הנתונים הידועים במועד הגשת התצהירים.

התחייבויות הבנק לעתיד

40. הבנק מתחייב כי החל ממועד אישור הסכם הפשרה וכל עוד לא יהיה שינוי בהוראות הדין הנוגעות לאופן קביעת הריבית או שינויה, הוא לא יפעיל את מנגנון ההגנה בעדכוני ריבית עתידיים (ביחס ללקוחות החתומים על ההסכמים הקודמים), וכן לא ישלב בהסכמיו העתידיים מנגנון הגנה כמו זה ששולב בהסכמי ההלוואה הקודמים. אם יפורסמו הוראות דין חדשות המשנות את מצב הדין הקיים במועד אישור הסכם הפשרה, ואשר משפיעות על אופן קביעת הריבית או שינויה, הבנק יפעל בהתאם להוראות אלו. התחייבות זו מחייבת את הבנק הן כלפי לקוחות הבנק חברי הקבוצה והן כלפי לקוחות הבנק שאינם חברי הקבוצה (בבחינת חוזה לטובת צד ג').

שונות

41. מעשה בית דין, ויתור וסילוק - הסכם פשרה זה, בכפוף לאישורו, מהווה מעשה בית-דין כלפי כל חברי הקבוצה. בהתאם, הסכם הפשרה מהווה מיצוי מלא וסילוק סופי ומוחלט, של כל טענה ו/או דרישה ו/או תביעה מכל מין וסוג שהוא, של המבקש וכל אחד מחברי הקבוצה, כנגד הבנק ו/או מי מעובדיו ו/או מי מטעמו, באיזו מהעילות ו/או הטענות שהועלו במסגרת בקשת האישור ו/או במסגרת התביעה האישית ו/או בקשר עִמּוֹ, בין אם צוינו בכתבי בי-דין, ובין אם לאו, והמבקש וכל אחד מחברי הקבוצה מוותרים בזה, ויתור מלא, סופי ומוחלט, על כל טענה ו/או דרישה ו/או תביעה כאלה. מבלי לגרוע מכלליות האמור מובהר, כי במסגרת מעשה בית דין, יהיו המבקש וחברי הקבוצה, וכל אחד ואחד מהם, מנועים ומושתקים מלתבוע, בהליך אישי ו/או במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית ו/או במסגרת תובענה ייצוגית ו/או בהליך אחר מסוג כלשהו, סעד כלשהו בגין איזו מהעילות ו/או הטענות האמורות לעיל.

למען הסר ספק, אני מבהיר כי על פי סעיף 18(ז)(1) לחוק "[הסכם פשרה לא יכלול] עילות תביעה, בעלי דין או חברי קבוצה, אשר לא נכללו בבקשה לאישור או בהחלטה על אישור התובענה הייצוגית". לפיכך מעשה בית דין והויתור שיווצר בעקבות הסכם הפשרה המתוקן מתייחס אך ורק לעילות התביעה כהגדרתן בבקשת האישור (ר' סעיף 3 לעיל).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 42. הסכם הפשרה כולל **התחייבויות אישיות** של המבקש ורעייתו (הגב' עדה שיף) ושל בא כוחם,
2 וכן לגבי המומחה מטעמם (סעיף 28 להסכם הפשרה).
3
- 4 43. **אי מינוי בודק** – הצדדים סבורים כי בנסיבות העניין אין צורך במינוי בודק לפי סעיף 19(ב)
5 לחוק.
6
- 7 44. **גמול ושכר טרחה** – הצדדים הסכימו על גמול סופי ומוחלט למבקש **בשיעור של 1.5% (אחוז**
8 **וחצי) מסכום ההשבה, ומהסכום הכולל של ההטבה ליתרת תקופת הריבית, כולל מע"מ,**
9 **ככל שחל, ועל שכר טרחה סופי ומוחלט לב"כ המבקש בשיעור של 18.5% בתוספת מע"מ**
10 **כדין מסכום ההשבה ובשיעור של 16.5% בתוספת מע"מ כדין מהסכום הכולל של ההטבה**
11 **ליתרת תקופת הריבית.**
12
- 13 45. בנוסף הבנק ישפה את המבקש בגין ההוצאות בהן נשא המבקש בהליך (לרבות בגין חוות
14 הדעת שצורפה לבקשת האישור וחוות דעת משלימה שצורפה לתגובה לתשובה בבקשת
15 האישור), בסכום סופי של 75,000 ₪ + מע"מ.
16
- 17 46. הגמול והחזר ההוצאות למבקש, כפי שיאושר על ידי בית המשפט, ישולם למבקש **באמצעות**
18 **בא כוחו** ולחשבון שפרטיו ימסרו לאחר מועד ביצוע ההסכם, וזאת 30 יום לאחר מועד הגשת
19 התצהירים (היינו, לאחר שהבנק יאשר בתצהירים את קיום חיוביו לעניין ביצוע ההשבה
20 ולעניין מתן הנחת ההסכם).
21 שכר הטרחה לב"כ המבקש, כפי שיאושר על ידי בית המשפט, ישולם לב"כ המבקש באמצעות
22 העברה בנקאית לחשבון שפרטיו מפורטים בס' 45 להסכם הפשרה וזאת 30 יום לאחר מועד
23 הגשת התצהירים (היינו, לאחר שהבנק יאשר בתצהירים את קיום חיוביו לעניין ביצוע
24 ההשבה ולעניין מתן הנחת ההסכם).
25
- 26 **התנגדות היועצת המשפטית לממשלה להסכם הפשרה (לפני שתוקן בשנית)**
27
- 28 47. להלן עיקרי ההתנגדות:
29
- 30 48. **באשר להסדרה העתידית** – היועצת המשפטית התנגדה להסדרה העתידית לפיה הבנק ימשיך
31 לכלול את מנגנון ההגנה בהסכמים עם לקוחותיו בשינויים שנקבעו בהסכם הפשרה. זאת,
32 מאחר שהוא מנוגד לדין, לאור: א. מכתבו של המפקח על הבנקים לבנק מיום 13.9.22 בו
33 ביטל את האישור שניתן לבנק על ידי הפיקוח בחודש יולי 2011 (להלן: **"האישור משנת**
34 **2011"**) לחרוג מההוראה הקבועה בסעיף 16א להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451; המפקח

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

ציין כי ביטול האישור מתיישב גם עם התיקון האחרון שבוצע בהוראה 451 ונכנס לתוקף בסוף אוגוסט 2022 ועם תכליותיו; ב. השימוש במנגנון ההגנה נוגד גם את הוראות סעיף 4 לחוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993 (להלן: "**חוק אשראי הוגן**"), בהתאם לתיקון מחודש אוגוסט 2019.

היועצת המשפטית הסבירה גם מדוע, בהסתכלות רחבה, מדובר בקיום שני מנגנוני ריבית חלופיים באותו הסכם, אשר ההחלפה ביניהם נמצאת בשליטת הבנק ופועלת לטובתו, באופן שמקנה לבנק יתרון בלתי הוגן.

אציין: הערה זו של היועמ"שית יושמה בהסכם הפשרה הנוכחי (שתוקן בשנית, להלן גם: "**ההסכם הנוכחי**"), במסגרתו נקבע כי החל ממועד אישור הסכם הפשרה וכל עוד לא יהיה שינוי בהוראות הדין הנוגעות לאופן קביעת הריבית או שינויה, **הבנק לא יפעיל את מנגנון ההגנה בעדכוני ריבית עתידיים** (ביחס ללקוחות החתומים על ההסכמים הקודמים), וכן לא ישלב בהסכמיו העתידיים מנגנון ההגנה כמו זה ששולב בהסכמי ההלוואה הקודמים.

49. **באשר למתווה ללקוחות עמם כבר נחתם הסכם ההלוואה – צוין כי קבוצה זו נחלקת לשניים:** קבוצה שחל עליה התיקון בסעיף 4 לחוק אשראי הוגן לפיו בהלוואה בריבית משתנה יהיו בסיס ההצמדה או בסיס הריבית – ריבית שאין למלווה שליטה על קביעתה ומפורסמת לציבור לפי דין או נוהג, ולפיכך מנגנון ההגנה בנוסחו הנוכחי אינו עומד בהוראות החוק; קבוצה שאין חל עליה התיקון בסעיף 4 לחוק אשראי הוגן – ביחס לקבוצה זו צוינו מספר הערות: במסגרת הדיונים עם הבנק בשנת 2011, הפיקוח על הבנקים לא אישר את נוסח האישור העקרוני שהבנק הציג ללקוחותיו ולא נדרש לשאלה האם יש לתאר את מנגנון ההגנה באישור העקרוני אם לאו. מנגנון ההגנה הוא פרט מהותי בהסכם למתן הלוואת משכנתא ועל כן היה צריך להיכלל במסגרת האישור העקרוני על מנת שהלקוח יוכל להשוות בין ההצעות השונות מהבנקים בצורה מושכלת; יש לוודא עובדתית שהבנק אכן קיים את התנאים שהעמיד לו המפקח על הבנקים כתנאי למתן האישור למנגנון ההגנה; יש לצמצם ככל הניתן את האפשרות של הבנק לעשות שימוש במנגנון ההגנה, כפי שאף נכתב במכתב המפקח על הבנקים לבנק בשנת 2017.

אציין: הערות אלה של היועמ"שית אף הן יושמו בהסכם הנוכחי, אשר קבע כי הבנק לא יפעיל את מנגנון ההגנה בעדכוני ריבית עתידיים ביחס ללקוחות שכבר נחתם עמם הסכם הלוואה הכולל מנגנון הגנה. כן הצהיר מר פלדמן מטעם הבנק כי כל ההלוואות שבהן הופעל מנגנון ההגנה, ואשר מנגנון הפיצוי הקבוע בהסכם הפשרה חל עליהן, הן הלוואות שהועמדו **לפני כניסתו לתוקף של חוק אשראי הוגן באוגוסט 2019** (ר' סעיף 2 לתצהירו שצורף לתגובת הצדדים להתנגדות היועמ"שית להסכם). ביחס ללקוחות שנחתם עמם הסכם הלוואה ואשר טרם הסתיימה תקופת הריבית בה הופעל מנגנון ההגנה, הוסכם על מתן הנחה בריבית המשתלמת בגין ההלוואה על בסיס עוגן אג"ח.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

1
2 50. באשר לאיתור הלקוחות שאין להם הלוואה פעילה לשם השבה – היועמ"שית טענה יש
3 לעשות כל מאמץ על מנת שחברי הקבוצה יקבלו פיצוי פרטני, בטרם יועברו כספים לקרן, וכן
4 כי הפיצוי ייעשה באופן אוטומטי, ובלא לדרוש מהלקוחות לפנות לבנק על מנת לקבל את
5 הפיצוי. בהקשר זה הציעה כי ביחס לחברי הקבוצה שאין בידי הבנק את פרטי חשבון הבנק
6 שלהם, ישולם הפיצוי באמצעות אפליקציית תשלומים סלולרית. כן דרשה היועמ"שית כי
7 לגבי הלקוחות שהבנק מבצע אליהם פניה בכתב לפי כתובתם הרשומה בספרי הבנק, לאלה
8 שלא יפנו לבנק לצורך קבלת ההחזר, יש לשלוח פניה לכתובתם הרשומה במרשם האוכלוסין,
9 ככל שזו אינה תואמת את כתובתם המצויה במאגרי המידע של הבנק.

תגובת הצדדים להערות היועמ"שית

10
11
12
13 הערות בדבר ההסדרה העתידית והמתווה ללקוחות עמם כבר נחתם הסכם ההלוואה
14 51. באשר להערות בדבר ההסדרה העתידית והמתווה ללקוחות עמם כבר נחתם הסכם ההלוואה
15 (סעיפים 48-49 לעיל) – החלקים בהסכם המקורי להם התנגדה היועמ"שית נמחקו ו/או
16 תוקנו בהסכם הפשרה האחרון, וההתנגדות אינה רלוונטית עוד (ר' סעיפים 48-49 לעיל).
17 הדבר נעשה נוכח כניסתה לתוקף של רפורמת הסלים האחידים ושינויים שהבנק ערך במנגנון
18 עוגן אג"ח במסגרת היערכותו לרפורמה.

19
20 52. בנוסף, ההתנגדויות מניחות כאילו הבקשה לאישור התובענה כייצוגית התקבלה ואין הדבר
21 כך, אלא הסכם הפשרה משקף את מורכבות ההליך ואת הסיכונים והסיכויים הכרוכים
22 בהמשך ניהול ההליך.

23
24 53. יש לדחות את ההתנגדות המבוססת על הטענה כי היה על הבנק לגלות את מנגנון ההגנה
25 באישור העקרוני, שכן טענות הצדדים בנושא זה טרם נדונו וטרם הוכרעו.

26
27 54. יש לדחות את ההתנגדות המבוססת על הטענות הנוגעות לאישור המפקח על הבנקים משנת
28 2011, מאחר שקיימת בעניין זה מחלוקת משפטית ועובדתית בין הצדדים, שטרם הוכרעה,
29 וכן מאחר שבניגוד לטענת היועמ"שית, אישור הפיקוח שניתן לבנק בשנת 2011 לשילוב מנגנון
30 ההגנה בהסכמי, לא הותנה במתן הקלות כלשהן בהפעלתו.

ההערות הנוגעות לאופן איתור הלקוחות ואופן ההשבה

31
32
33 55. יש לדחות את הדרישה כי תבוצע פנייה למרשם האוכלוסין לצורך איתור הלקוחות שאין
34 לבנק את פרטי החשבונות שלהם או שביצעו את תשלומי ההלוואה באמצעות שוברים, שכן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

מדובר בדרישה מכבידה שאין לה מקום בנסיבות העניין. זאת במיוחד כאשר: ההשבה
ללקוחות אלה היא "השבה אוטומטית" לחשבון הבנק שממנו שולמה ההלוואה האחרונה;
ככל שהחשבון האמור סגור – היידוע על הזכות להשבה רחב, ונעשה הן באמצעות מסרון
לטלפון הנייד שפרטיו מצויים אצל הבנק הן באמצעות הדואר על פי הכתובת המעודכנת אצל
הבנק; ממילא כספי השבה שלא אותרו בעליהם – מועברים לקרן.

56. יש לדחות את הצעת היועמ"שית לביצוע השבה באמצעות אפליקציית תשלום, שכן: ההשבה
היא אוטומטית ונעשית באמצעות העברה בנקאית באופן שאינו דורש מאמץ מחברי
הקבוצה; השבה באמצעות אפליקציית תשלום אינה ישימה טכנית מבחינת הבנק.

דיון והכרעה

בחינת הסכם הפשרה ואישורו

57. בסעיף 19 לחוק נקבע, בין היתר, כך:

"(א) בית המשפט לא יאשר הסכם פשרה אלא אם כן מצא, כי
ההסכם ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בענינם של חברי הקבוצה, ואם
הבקשה לאישור הסכם הפשרה הוגשה לפני שאושרה התובענה
הייצוגית - גם כי התובענה שהוגשה עומדת, לכאורה, בתנאים
לאישור תובענה ייצוגית הקבועים בסעיפים 3, 4 ו-8(א) וכי סיום
ההליך בהסכם פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה
במחלוקת בנסיבות העניין".

58. בענייננו, ניתן לקבוע כי התובענה עומדת לכאורה בתנאים לאישור תובענה ייצוגית הקבועים
בסעיפים 3, 4 ו-8(א) לחוק.

59. כאמור בסעיף 19(א) לחוק, על בית המשפט המתבקש לאשר הסכם פשרה להשתכנע "כי
ההסכם ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בענינם של חברי הקבוצה... וכי סיום ההליך בהסכם
פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין".

60. סעיף 1 לחוק מגדיר את מטרות החוק כמימוש זכות הגישה לבית המשפט, אכיפת הדין
והרתעה מפני הפרתו, מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין, וניהול יעיל, הוגן וממצה של
תביעות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1
2 61. לאחר שעיינתי בבקשה ובהסכם הפשרה, נחה דעתי כי הסכם הפשרה הוא ראוי והוגן וכי
3 משכך יש לאשרו.
4
5 62. יש לזכור כי לבנק היו טענות הגנה שפורטו במסגרת כתב התשובה לבקשת האישור (הנוגעות
6 למעשה לתקופה שלפני עדכון ההסכמים בעקבות "רפורמת הסלים" כמפורט בסעיף 14 לעיל)
7 ובהן: מנגנון ההגנה אינו עוגן נוסף, אלא מנגנון שנועד להגן על הבנק מפני עליה קיצונית
8 בעלויות הגיוס שלו ביחס לריבית ההלוואה; כי מעצם מהותו וטיבו האישור העקרוני לא נועד
9 להחליף את הסכם ההלוואה, וכי הבנק אינו נדרש לפרט באישור העקרוני את מנגנוני ההגנה
10 או את האירועים בהם יחולו, ואלה מקומם בהסכם ההלוואה; כי בטרם שילוב מנגנון ההגנה
11 בהסכמי ההלוואה, פנה הבנק לפיקוח על בנקים וקיבל את אישורו הן לעצם השימוש במנגנון
12 ההגנה לצד עוגן אג"ח והן לאופן גילוייו במסגרת הסכמי ההלוואה; וכי הפעלת מנגנון ההגנה,
13 לאחר שהתקיימו התנאים להפעלתו, נעשתה בתיאום עם הפיקוח על הבנקים, ועוד.
14 אמנם, דעתה של היועמ"שית הייתה אחרת, ואף אני סבור כי קיים קושי בחלק לפחות
15 מטענות ההגנה, אך עסקינן בהסכם פשרה, ואין ספק כי יש להביא בחשבון ולתת משקל
16 מתאים לטענות ההגנה כאמור.
17
18 63. הסכם הפשרה מתקן את מנגנון ההגנה שהיה קיים בהסכמים שכבר נחתמו, ומפצה את
19 הלקוחות שמנגנון ההגנה הופעל לגביהם, וזאת ביחס לתקופות זמן שונות, באופן הבא:
20
21 בתקופה שבין מועד הפעלת מנגנון ההגנה לבין מועד ביצוע הסכם הפשרה – הבנק התחייב
22 להשיב ללקוחות את ההפרש שבין סכום החיוב החודשי שבו חויבו לפי מנגנון ההגנה לבין
23 סכום החיוב החודשי אותו היה משלם אותו לקוח לפי שיעור הריבית המוזלת שנקבע בהסכם
24 הפשרה.
25
26 בתקופה שממועד ביצוע הסכם הפשרה ועד לסיום תקופת הריבית – בכל הלוואה שבה הופעל
27 מנגנון ההגנה – לגבי חברי קבוצה שיש להם הלוואה פעילה ואשר טרם הסתיימה תקופת
28 הריבית בה הופעל מנגנון ההגנה – תינתן להם הנחה בריבית המשתלמת בגין ההלוואה על
29 בסיס עוגן אג"ח בשיעור של 22.5% מההפרש שבין שיעור הריבית לפי מנגנון עוגן אג"ח לבין
30 שיעור הריבית לפי מנגנון ההגנה.
31
32 64. הסכם הפשרה כולל התחייבות של הבנק כי החל ממועד אישור הסכם הפשרה לא ייכלל
33 מנגנון הגנה בהסכמים עתידיים, ולא יופעל מנגנון ההגנה הקיים בהסכמים קיימים. בעקבות
34 הערת בית המשפט, תוקן הסכם הפשרה באופן שהתחייבות זו תקפה גם לגבי לקוחות הבנק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 שאינם חברי קבוצה (כאלה שמנגנון ההגנה טרם הופעל לגביהם), ומהווה חוזה לטובת צד
2 שלישי (לגבי לקוחות אלה).
3
- 4 65. באשר לשיעור ההשבה של חלק מהפרשי הריבית שנגבו והנחה על שיעור הריבית שעוד ייגבה
5 במסגרת מנגנון ההגנה, מדובר בהחזר והנחה של 22.5% מההפרש בין הריבית לפי מנגנון עוגן
6 אג"ח לבין הריבית לפי מנגנון ההגנה. מדובר בהחזר והנחה נמוכים יחסית (הגם
7 שאבסולוטית מסתכמים הם בעשרות מיליוני שקלים, כמפורט לעיל), ויכול כי היה מקום
8 להגדיל את שיעור ההחזר וההנחה, אך בראיה הכוללת את טענות ההגנה של הבנק כאמור,
9 את הסיכויים והסיכונים של הצדדים בהמשך ניהול ההליך, את משך הזמן שההליך אמור
10 להימשך עוד, את הפסקת הכללת מנגנון ההגנה בהסכמי ההלוואה, ואת הפסקת הפעלה
11 עתידית של מנגנון ההגנה בהסכמים הכוללים אותו ובהם טרם הופעל, הגעתי למסקנה כי
12 אין לדחות את הסכם הפשרה בשל השיעור האמור, וכי יש לאשרו לטובת חברי הקבוצה
13 ולטובת יתר לקוחות הבנק שבהסכמי ההלוואה איתם נכלל מנגנון ההגנה.
14
- 15 66. אני מוצא גם כי ההשבה ביחס לעבר, הן ביחס ללקוחות בעלי הלוואה פעילה והן ביחס
16 ללקוחות בעלי הלוואה שאינה פעילה, נעשית באמצעות מנגנון יעיל של **השבה אוטומטית**
17 לחשבונות הבנק של חברי הקבוצה. רק ככל שהחשבונות לא ידועים, ההשבה אינה
18 אוטומטית ונדרשת פנייה של חברי הקבוצה אל הבנק בעקבות הודעות יידוע על זכותם
19 להשבה שישלח להם הבנק. גם **היידוע** של חברי הקבוצה על זכותם להשבה ועל ההשבה
20 שבוצעה נעשה באופן המיטבי – על ידי שליחת מכתבים לכתובות המעודכנות אצל הבנק
21 ולגבי חברי קבוצה בעלי הלוואות פעילות שמשלמים באמצעות שוברים או בעלי הלוואות לא
22 פעילות שלא אותר חשבון הבנק שלהם – גם במסרון. כך גם המנגנון של ההשבה עבור חברי
23 הקבוצה בעלי חשבונות לא ידועים שסכום ההשבה עבורם עולה על 50 ש"ח – בהתאם לפנייה
24 לבנק כתגובה להודעות יידוע על הזכות להשבה שישלח אליהם הבנק – הוא מנגנון יעיל.
25
- 26 67. ההסכם מבטיח גם את מיצוי של סכום ההשבה עד תום, כך שכספים שלא יועברו לחברי
27 הקבוצה יועברו לקרן, בהתאם למפורט בהסכם הפשרה.
28
- 29 68. כמו כן, יש להביא בחשבון כי הסכם הפשרה הוא פרי של מו"מ ממושך אותו ניהלו הצדדים
30 בסיועו של המגשר, אשר המליץ על ביצוע המתווה בהסכם הפשרה.
31
- 32 69. עוד יש להביא בחשבון את התיקונים שבוצעו בהסכם הפשרה לאור הערות בית המשפט,
33 הערות היועמ"שית, וכניסתה לתוקף לאחרונה של רפורמת "הסלים האחידים", במסגרת
34 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 451..

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
 - 24
 - 25
 - 26
 - 27
 - 28
 - 29
 - 30
 - 31
 - 32
70. כן נתתי את דעתי לכך כי לא הוגשו בקשות פרישה מהסכם הפשרה וכן כי לא הוגשו התנגדויות להסכם, למעט התנגדות היועמ"ש להסכם המקורי, אשר לאור התיקונים שבוצעו בהסכם הפשרה התייתרו ברובם המכריע, כשנותר טעם התנגדות אחד, משני, הנוגע לאופן איתור חברי הקבוצה, אשר יידון להלן.
71. אשר על כן, אני סבור כי ההסכם הוא ראוי והוגן וכי משכך יש לאשרו.
- התייחסות לטענות היועמ"שית במסגרת ההתנגדות להסכם הפשרה המקורי
72. כפי שפורט לעיל, לאחר הגשת התנגדות היועמ"שית הוגש הסכם פשרה מתוקן, כאשר התיקונים ייתרו את עיקר הטענות שבהתנגדות (ר' פרוטוקול דיון מיום 1.2.23). באותו דיון, פירט ב"כ היועמ"שית 3 סוגיות שנותרו פתוחות ואתייחס אליהן להלן:
- א. **נושא פניה למרשם האוכלוסין לגבי לקוחות שלא אותרו על ידי הבנקים, לפי פרטיהם במערכות המידע של הבנק** – מדובר במספר מצומצם של לקוחות, ולמעשה רק אלה ששילמו את ההלוואה בשוברים, שהם מיעוט שבמיעוט, ואלה שהעברה לחשבונם חזרה. לאלה נשלחת הודעה לפי כתובתם המעודכנת בספרי הבנק ובמסרון לטלפון המעודכן בספרי הבנק (ככל שקיים). למעשה, על מנת שהפרטים בספרי הבנק לא יספיקו לאיתור הלקוחות והעברת הכספים אליהם, נדרש כי יתקיימו שלושת התנאים הבאים:
1. הלקוח סגר את חשבון הבנק ממנו שילם את ההלוואה (או שילם אותה בשוברים);
 2. הלקוח החליף כתובת;
 3. הלקוח החליף את מספר הטלפון שלו (או מלכתחילה לא עדכן אותה במערכות הבנק).
- בנסיבות אלה, נראה כי אין צורך לעשות שימוש במקרה זה בכלי החשוב, שאין להקל בו ראש, של איתור כתובות חברי הקבוצה הזכאים במרשם האוכלוסין.
- ב. **עשיית שימוש באפליקציית תשלומים סלולריים חלף משלוח הודעה ללקוחות שלא ניתן להעביר את התשלום לחשבון הבנק שלהם** – הגם שעדיף ביצוע תשלום אוטומטי שאינו תלוי במענה של חבר הקבוצה לפניה אליו, הרי משהבהיר הבנק כי אין לו ממשק ייעודי לביצוע תשלומים בדרך זו, אף נציג היועמ"שית הבהיר כי לא תעמוד על עניין זה (עמ' 13 ש' 20-22).
- ג. **סוגיית הכללת פרטי מנגנון ההגנה באישור העקרוני** – היועמ"שית והבנק חלוקים בדבר הצורך בהכללה כאמור, ומשהמחלוקת אינה נדרשת לצורך הכרעה בשאלת אישור הסכם הפשרה, לא תידון היא במסגרת פסק דין זה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

מינוי בודק

73. איני סבור כי בנסיבות העניין יש צורך במינוי בודק לפי סעיף 19(ב) לחוק. הערכת סיכויי וסיכונים התביעה כמו גם השאלה אם הסכם הפשרה הוא ראוי והוגן הן שאלות משפטיות בעיקרן המצויות בשיקול דעת בית המשפט. היקף הסכומים להחזר בפועל, ולמתן הנחה עתידית בריבית הוא כרגע בגדר הערכה של הבנק, נתמכת בתצהיר, והיקפם הסופי ייקבע באמצעות בדיקה מורכבת שתבצע לאחר שיאושר הסכם הפשרה (ר' סעיף 3(ב) לתצהיר מיום 7.4.22), כשאף לאחר שיינתן פסק דין, מוטל על הבנק להגיש תצהיר בדבר ביצוע התחייבויות הבנק שבהסכם הפשרה. אוסיף כי בעניין זה, בכוונתי למנות מפקח על ביצוע הסכם הפשרה, אשר יבדוק, בין היתר, את היקף הסכומים הנ"ל, ובכך מתייחר אף מינוי בודק בהיבט זה. עוד אוסיף כי יש לתת משמעות גם לכך שהסכם הפשרה הושג בסיועו ובהמלצתו של מגשר, שופט בדימוס, בקי ומנוסה בתחום.

מינוי מפקח על ביצוע הסכם הפשרה

74. נוכח היקף הסכומים שישולמו על ידי הבנק במסגרת הסכם פשרה זה, ונוכח מורכבות החישובים שיש לבצעם לצורך קביעת היקף התשלום, אני ממנה את ר"ח אריה רפפורט כמפקח על ביצוע הסכם הפשרה (להלן: "המפקח").

75. המפקח מתבקש לאשר תוך 10 ימים ממסירת החלטה זו, בהודעה לבית המשפט ולב"כ הצדדים, כי אין לו ואף לא למשרדו קשר עסקי או אחר למי מבעלי הדין או לבאי כוחם.

76. המפקח יבחן את יישום הסכם הפשרה על ידי הבנק בהתאם להוראות ההסכם, ובין היתר, ידאג לבדוק את אופן קביעת היקף התשלום על ידי המשיב וחישבו, את תשלום הסכומים הפרטניים לחברי הקבוצה, ואת יישום עדכון הריבית בהלוואות על בסיס עוגן אג"ח בהן הופעל מנגנון ההגנה וטרם הסתיימה תקופת הריבית בה הופעל מנגנון ההגנה. כן יבדוק המומחה את יישום משלוח ההודעות לחברי הקבוצה באופן הנזכר בהסכם הפשרה, את הסכומים אותם לא עלה בידי המשיבה להחזיר לחברי הקבוצה, את הסכומים שיש להעביר לקרן ואת העברתם אליה.

77. המפקח רשאי, לפי שיקול דעתו, לבקש ולקבל מהבנק מסמכים, חומרים וכל אשר נדרש על מנת לאפשר לו למלא את תפקידו, לרבות לצורך עריכת בדיקות מדגמיות, אשר יחליט כי יש לבצען (יש לצפות כי יבוצעו כאלה).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

78. הבנק יעמיד לרשות המפקח כל מידע וכל מסמך שיידרשו על ידו, וישתף איתו פעולה באופן מלא.

79. הבנק יישא בשכר המפקח.

80. המפקח יגיש לבית המשפט דוחות, כמפורט בפרק הסיכום, ידאג למסור לבית המשפט עדכונים בהתאם לשיקול דעתו, ויוכל, ככל שיידרש הדבר, להגיש לבית המשפט בקשות למתן הוראות.

גמול ושכר טרחה

81. סכומי הגמול ושכר הטרחה המומלצים מסתכמים ב-8,570,000 ₪ (לפני הוספת מע"מ לשכר הטרחה).

82. בסכומי הפיצוי הגבוהים בהם עסקינן, מקובל להשתמש לצורך קביעת הגמול ושכר הטרחה ב"מדרגות" שנקבעו בע"א 2046/10 עזבון שמש נ' רייכרט, פ"ד ס"ה(2) 681 (2012) (להלן: "הלכת רייכרט"), שם נקבע כי בתביעות ייצוגיות שעניינן בסעד כספי יש לאמץ את שיטת האחוזים כשיטה המקובלת לקביעת שכר הטרחה של עורך הדין המייצג. נקבע שם כי:

"שיעור האחוזים שייפסק יושפע הן מנסיבותיו הספציפיות של ההליך, הן מהאופן בו הסתיים ההליך והן מגובה הסכום שנפסק. כמו כן, יחושב שיעור שכר הטרחה מתוך הסכום שנגבה על ידי הקבוצה בפועל. כמו כן, מן הראוי לפסוק את שכר הטרחה בשיעור מדורג, במובן זה שככל שסכום הזכייה גדל, אחוז שכר הטרחה קטן".

המדרגות שנקבעו בהלכת רייכרט היו 25% בגין סכום עד 5 מיליון ₪; 20% בגין הסכומים שבין 5 ל-10 מיליון ₪, ו-15% בגין הסכום שמעבר ל-10 מיליון ₪.

שיטת המדרגות בהלכת רייכרט נוגעת לשכר הטרחה ולא לגמול (הגמול שנקבע בנסיבות הקונקרטיות שם הסתכם בכ-2.5% מסכומי הפיצוי), אך בהתחשב בנסיבות המיוחדות בעניין רייכרט (כנזכר בסעיף 16 לפסק הדין שם), יש קושי להסיק ממנו מסקנות מוחלטות לגבי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

תובענות אחרות, והפרקטיקה שהתפתחה הייתה כי שיעורי שכר הטרחה לפי המדרגות שנקבעו בהלכת רייכרט הם שיעורים עליונים לקביעת הגמול ושכר הטרחה גם יחד, דהיינו צירוף שני הרכיבים הנ"ל לא יעלה על השיעור הספציפי בכל אחת מהמדרגות.

83. סכומי הגמול ושכר הטרחה בהתאם להלכת רייכרט מסתכמים בנתוני תיק זה ב-7,455,000 ₪, אולם הנסיבות בענייננו שונות מאלה שבעניין רייכרט, והיקף העבודה לו נדרשו באי כוח המבקש והמבקש היה נמוך משמעותית. התקיים קדם משפט אחד בטרם הוגשה בקשה לאישור הסכם הפשרה, ולא הוגשו בקשות מהותיות בתיק. גם נושא ההסדרה העתידית תוקן, ועתה הוא פרי הדין ולא פרי מו"מ בין הצדדים. עם זאת, אין להקל ראש בסיכון אותו לקחו על עצמם המבקש ובאי כוחו (המבקש נשא גם בעלויות בלתי מבוטלות לצורך הגשת ההליך ונשיאה בשכר המומחה), בעבודה שהושקעה בהכנת התובענה וכתבי הטענות לרבות צירוף חוות דעת מהותית וחוות דעת משלימה לאחר מכן, וכן בקיומו של הליך גישור מורכב וארוך, במסגרתו גובש הסכם פשרה, אשר ללא ספק מיטיב עם חברי הקבוצה ומאפשר להם קבלת פיצוי ראוי והולם.

אוסף כי פסיקה של מותב זה שהובאה על ידי הצדדים במסגרת הבקשה לאישור הסכם פשרה כחיזוק לכך שסכומי הגמול ושכר הטרחה המומלצים הם סכומים הולמים וראויים, אינה מסייעת לקביעה מעין זו, שכן היקפי הפיצוי ואו ההשבה באותם פסקי דין היו נמוכים באופן משמעותי מסכומי ההשבה או ההנחה בענייננו.

לעומת זאת, ניתן להפנות לפסיקה של מותב זה שעסקה בהיקפי פיצוי גבוהים יותר, המסתכמים כבענייננו בסכומים של עשרות מיליוני ₪ כדלקמן:

ת"צ 16262-03-16 יעקובי נ' דלק מוטורס (11.6.19) וע"א 5304/19, 5879/19 דלק מוטורס נ' יעקובי (20.10.20);

ת"צ 9899-09-15 קורץ נ' צ'מפיון מוטורס (7.10.19);

ת"צ 23105-10-13 קילשטיין נ' מדינת ישראל (רשות המיסים) (23.11.20);

ת"צ 28449-12-14 יעבץ נ' סלקום (13.6.21);

ת"צ 43069-06-17 קפלן נ' פייפאל (18.10.22);

ת"צ 26444-06-19 גנסין נ' הוט טלקום (21.2.23);

84. בהתחשב בכלל האמור לעיל, מצאתי מקום להעמיד את סכומי הגמול ושכר הטרחה על השיעורים הבאים:

הגמול למבקש יהיה בשיעור של 1% מסכום ההשבה, ומהסכום הכולל של ההטבה ליתרת תקופת הריבית, כולל מע"מ, ככל שחל. שכר הטרחה לב"כ המבקש יהיה בשיעור של 13.5% בתוספת מע"מ כדין מסכום ההשבה ובשיעור של 12% בתוספת מע"מ כדין מהסכום הכולל של ההטבה ליתרת תקופת הריבית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

- 1 לפי הסכומים המוערכים על ידי הבנק, מדובר בגמול בסך 447,000 ₪ למבקש, ובשכ"ט של
2 5,757,000 ₪ בתוספת מע"מ לב"כ המבקש, אך מובן שהסכום הסופי ייקבע בהתאם
3 לסכומים שישולמו בפועל על ידי הבנק לחברי הקבוצה ולקרן.
4
- 5 85. אני מאשר את שיפוי המבקש על ידי הבנק בגין ההוצאות בהן נשא המבקש בהליך (לרבות
6 בגין חוות הדעת שצורפה לבקשת האישור וחוות הדעת המשלימה שצורפה לתגובה לתשובה),
7 בסכום סופי של 75,000 ₪ + מע"מ.
8
- 9 86. באשר למועדים בהם ישולמו הגמול ושכר הטרחה על ידי המשיבה, אני סבור כי מאחר
10 שקיימים שני שלבים לביצוע ההשבה בגין העבר, יש להורות כדלקמן:
11 הגמול והחזר ההוצאות למבקש, ישולם על ידי המשיב למבקש באמצעות בא כוחו תוך 30
12 יום מיום שאאשר את דו"ח המפקח כי המשיב ביצע כנדרש את התשלום לחברי הקבוצה
13 אשר הלוואותיהם (פעילות ולא פעילות) משולמות או שולמו באמצעות הוראת קבע. הגמול
14 ישולם במלואו בהתאם לסכומי ההשבה בפועל לחברי הקבוצה ובהתאם לסכומי ההטבה
15 שהוערכו על ידי הבנק (ר' סעיף 36 לעיל). התחשבות סופית לגבי הגמול תיערך על ידי
16 הצדדים לאחר סיום מילוי התחייבויות המשיב ואישור דו"ח המפקח בעניין זה על ידי בית
17 המשפט, כשתוספת לגמול או השבת חלק מהגמול ישולמו על ידי החייב בכך למשנהו תוך 30
18 יום מיום אישור כאמור.
19 תוך אותו פרק זמן (30 יום מיום שאאשר את דו"ח המפקח כי המשיב ביצע כנדרש את
20 התשלום לחברי הקבוצה אשר הלוואותיהם (פעילות ולא פעילות) משולמות או שולמו
21 באמצעות הוראת קבע, ישולם לב"כ המבקש שכר טרחתו שיחושב על בסיס הסכומים
22 שהושבו על ידי הבנק בפועל לחברי הקבוצה והועברו לקרן.
23 תוך 30 יום מיום שאאשר את הדו"ח הסופי של המפקח לפיו המשיב ביצע את מלוא
24 התחייבויותיו לפי הסכם הפשרה, תשולם על ידי המשיב יתרת שכר הטרחה המגיע לב"כ
25 המבקש.
26
- 27 87. ההוראות שבסעיפים 35 ו-36 להסכם הפשרה, המתייחסות לתשלום הגמול ושכר הטרחה,
28 יחולו בכפוף לאמור לעיל, ויחולו גם לגבי תשלום החזר ההוצאות.
29
- 30 88. בהתאם לפסיקה שאישרה את העברת הסכום הנחסך בתשלומי הגמול ושכר הטרחה
31 המומלצים לטובת הפיצוי לקבוצה [ע"א 6121/21 כרמי נ' שלמה תחבורה (2007) בע"מ
32 (27.12.21)], אני קובע כי הסכום שנחסך למשיבה ברכיבי הגמול ושכר הטרחה, יתווסף
33 לסכומי ההשבה וההטבה. מדובר בסכום מוערך של 2,366,000 ₪, ומאחר וחישובי הסכומים
34 הנ"ל נעשים לפי נוסחה, יש לשנות בנוסחה זו את השיעור של 22.5% שנקבע בה (ולהגדילו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

1 כמובן בהתאמה), כאשר המשיב ימסור לבית המשפט ולמפקח תוך 30 יום הודעה מלווה
2 בתצהיר בדבר השינוי שחושב על ידו, כאשר שינוי זה טעון את אישורו של המפקח,
3 שיימסר תוך 15 יום לאחר מכן.
4

סיכום

5
6
7 89. אני מאשר את הסכם הפשרה בהתאם למפורט בפסק דין זה.
8 תשומת הלב מופנית לסעיף 88 לעיל לפיו הוגדלו סכומי ההשבה וההנחה, על חשבון הסכום
9 שנחסך למשיבה ברכיבי הגמול ושכר הטרחה.
10

11 90. הגדרת הקבוצה היא כדלקמן (ר' הגדרה בסעיף 14 לעיל, ותיקונה כנזכר באותו סעיף):
12 "כל לקוחות הבנק אשר קיבלו מהבנק – בתקופה החל משבע שנים לפני הגשת בקשת
13 האישור ועד למועד שבו בוצע עדכון ההסכמים – הלוואה לדיור בריבית משתנה על בסיס
14 עוגן אג"ח, והסכם ההלוואה עליו חתמו כולל "מנגנון הגנה", והבנק הפעיל מנגנון זה קודם
15 למועד אישור הסכם הפשרה".
16

17 91. עילות התובענה פורטו בסעיף 3 לעיל, ובסעיף 4 פורטו הסעדים שנתבקשו בבקשת האישור.
18

19 92. השאלות המהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה הן האם הפר המשיב
20 את הוראות הדין כמפורט בעילות התובענה, והאם ההפרות הנטענות מקנות לחברי הקבוצה
21 זכות לקבלת סעד כספי או אחר כלשהו.
22

23 93. לא מונה בודק.
24

25 94. גמול, שכר טרחה והחזר הוצאות ישולמו על ידי המשיב למבקש ולבא כוחו כמפורט בסעיפים
26 84-87 לעיל.
27

28 95. ר"ח אריה רפפורט מונה כמפקח על ביצוע הסכם הפשרה.
29

30 96. ייעודם של הכספים שיועברו על ידי הבנק לקרן יהיה למטרת סיוע לנטולי הלוואות דיור
31 לרכישת דירה ראשונה או למשפרי דיור, לרבות לגופים ללא כוונת רווח שיועודם למטרות
32 אלה.
33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

97. א. תוך 30 יום **מהיום** יגיש המשיב לבית המשפט הודעה מלווה בתצהיר של גורם ניהולי בכיר ובקי בבנק, בדבר השינוי שחושב על ידו בנוסחת ההשבה וההנחה, כמפורט בסעיף 88 לעיל. ההודעה תפרט את האופן שבו בוצע חישוב השינוי הנזכר לעיל.
- תוך 15 יום לאחר מכן ימסור המפקח דו"ח ובו התייחסותו לשינוי האמור והאם הוא מאשר אותו.
- ב. תוך 45 יום **ממועד ביצוע ההסכם**, יגיש המשיב לבית המשפט הודעה מלווה בתצהיר של גורם ניהולי בכיר ובקי בבנק בדבר ביצוע ההשבה לכלל חברי הקבוצה אשר הלוואותיהם (פעילות ולא פעילות) משולמות או שולמו באמצעות הוראת קבע. בהודעה ובתצהיר יפורטו (בהפרדה בין בעלי הלוואות פעילות לבעלי הלוואות שאינן פעילות) מספר חברי הקבוצה שבוצעה להם השבה כאמור, וסכומי ההשבה. ההודעה תפרט גם את פעולות היידוע שבוצעו על ידי הבנק לפי הסכם הפרשה, בצירוף דוגמאות להודעות היידוע השונות.
- כן יאשר המצהיר כי שיעור הריבית בהלוואות הלקוחות הזכאים להטבה עודכן לשיעור הריבית המוזל המתוקן, וזאת ביחס ליתרת תקופת הריבית. כן יפורט בתצהיר האמור סכום ההטבה הכולל החזוי ליתרת תקופת הריבית שיינתן ללקוחות הזכאים להטבה.
- תוך 21 יום לאחר מכן יגיש המפקח דו"ח בנושא האמור לעיל, ויצוין גם אם הוא מאשר את נכונות הנתונים של הבנק. המפקח יוכל לכלול בדו"ח התייחסות גם לנושאים נוספים שנבדקו על ידו.
- ג. תוך 60 יום מהמועד האחרון כהגדרתו בהסכם הפרשה יגיש המשיב לבית המשפט הודעה מלווה בתצהיר של גורם ניהולי בכיר ובקי בבנק בדבר ביצוע מלוא התחייבויות הבנק לפי הסכם הפרשה. הדו"ח יפרט, תוך הפרדה בין קבוצות המשנה השונות של חברי הקבוצה, הן את התשלומים שבוצעו על ידי הבנק לפי הסכם הפרשה, והן את התשלום שהועבר לקרן, בצירוף אסמכתא לכך, וכן יפרט גם את פעולות היידוע שבוצעו על ידי הבנק לפי הסכם הפרשה, בצירוף דוגמאות להודעות היידוע השונות.
- תוך 21 יום לאחר מכן יגיש המפקח דו"ח בנושא האמור לעיל, ויצוין גם אם הוא מאשר את נכונות הנתונים של הבנק. המפקח יוכל לכלול בדו"ח התייחסות גם לנושאים נוספים שנבדקו על ידו.
98. במשולש מבקש – משיב – מפקח – כל מסמך שיועבר על ידם אחד למשנהו, יועבר גם לגורם השלישי, ולגבי כל מסמך שיוגש לבית המשפט, ידאג המעביר להעבירו במקביל גם לשני הגורמים האחרים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 41639-12-17 שיף נ' בנק מזרחי טפחות בעמ

תיק חיצוני:

99. הצדדים ימציאו לבית המשפט תוך 10 ימים נוסח מוסכם של הודעה לציבור בדבר אישור הסכם הפשרה. ההודעה תפורסם על ידי המשיבות תוך 10 ימים מיום שאשר את הנוסח לפרסום בשלושה עיתונים יומיים (אחד מבין שני העיתונים הנפוצים ביותר בישראל, אחד מבין ארבעת העיתונים הנפוצים ביותר בישראל ואחד מבין שני העיתונים הנפוצים ביותר בישראל בשפה הערבית). גודל האותיות לא יפחת מ-3 מ"מ. העתקי הפרסום של ההודעה יוגשו לבית המשפט תוך 7 ימים לאחר הפרסום.

100. מובהר כי ימי הפגרה נמנים במניין המועדים הנקובים בפסק דין זה.

101. תז"פ ליום 20.3.23 לבדיקת קבלת נוסח ההודעה (סעיף 99 לעיל).

תז"פ ליום 17.4.23 לבדיקת קבלת ההודעה והתצהיר הנזכרים בסעיף 97(א) לעיל.

תז"פ ליום 24.8.23 לבדיקת קבלת תצהיר הבנק לפי סעיף 97(ב) לעיל.

תז"פ ליום 11.10.23 לבדיקת קבלת תצהיר הבנק לפי סעיף 97(ג) לעיל.

ניתן היום, י"ד אדר תשפ"ג, 07 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.

יחזקאל קינר, שופט

